

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายปัญญา อุดชาชน ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๖/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๔/๒๕๕๙

วันที่ ๒๘ กันยายน พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ร่างรัฐธรรมนูญซึ่งแก้ไขในส่วนที่เกี่ยวข้องข้อขัดแย้งกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว หรือไม่

(๑) ผู้มีสิทธิเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีและผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี

(๒) ผู้มีสิทธิเสนอขอยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อและมติ

ในการให้ความเห็นชอบให้ยกเว้น

(๓) กำหนดเวลาและวันเริ่มนับเวลาตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

ความเห็น

การตีความกฎหมายเป็นบทบาทสำคัญของศาลในการค้นหาความหมายของถ้อยคำในกฎหมายว่ามีความหมายใดและมีความเหมาะสมอันถือว่าเป็นกฎเกณฑ์ที่แท้จริงที่จะนำไปวินิจฉัยชี้ขาดให้ได้ผลที่ถูกต้อง แน่นนอน การตีความกฎหมายแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ ลักษณะแรก การตีความกฎหมายทั่วไปซึ่งแบ่งออกเป็น การตีความอย่างแคบ (Restrictive Interpretation) ซึ่งเป็นลักษณะการตีความอย่างเคร่งครัดเนื่องจากการรอนสิทธิหรือกำหนดภาระแก่บุคคล และการตีความอย่างกว้าง (Extensive Interpretation) ซึ่งเป็นลักษณะการตีความให้สิทธิประโยชน์แก่บุคคลเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน และลักษณะที่สอง การตีความกฎหมายมหาชน ซึ่งเป็นลักษณะการตีความเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะโดยการสร้างความสมดุลระหว่างประโยชน์ของปัจเจกชนและประโยชน์สาธารณะ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยจะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ และเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศชาติและประชาชน

(๑) ผู้มีสิทธิเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีและผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบนายกรัฐมนตรี

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ที่ประชาชนผู้ออกเสียงประชามติให้ความเห็นชอบทั้งฉบับ บัญญัติกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามบทหลักของร่างรัฐธรรมนูญมาตรา ๑๕๙ แยกได้เป็นสองขั้นตอน คือ ขั้นตอนการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี โดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และขั้นตอนการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งต้องกระทำโดยการลงคะแนนโดยเปิดเผยและมีคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ส่วนกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามบทเฉพาะกาลของร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ก่อนที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจะแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ นั้น มีบทบัญญัติเป็นข้อยกเว้นว่าในวาระเริ่มแรก เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว หากไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ ได้กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ โดยให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกันของรัฐสภา หากรัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้ ให้สภาผู้แทนราษฎรดำเนินกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีโดยการเสนอชื่อผู้ไม่อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้เพื่อให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีได้

ต่อมาเมื่อผู้ออกเสียงประชามติได้ออกเสียงให้ความเห็นชอบประเด็นเพิ่มเติมที่ว่า “เพื่อให้การปฏิรูปประเทศเกิดความต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ สมควรกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาลว่า ในระหว่าง ๕ ปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี”

การที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๒ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช เพื่อให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ โดยยังคง

บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรนั้น ซึ่งบทเฉพาะกาลดังกล่าวมีหลักการเกี่ยวกับการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีตามบทหลักของร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๙ อีกทั้งยังเป็นบทบัญญัติที่กำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรผู้รับรองน้อยกว่าบทบัญญัติเกี่ยวกับการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๐๒ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๒ ที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอชื่อและมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้รับรอง เห็นว่า บทบัญญัติการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีที่กำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช มาตรา ๒๗๒ ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ เป็นการบัญญัติกฎหมายที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติอันจะทำให้เจตนารมณ์ของการออกเสียงประชามติที่ต้องการให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกสามารถบรรลุผลได้

ดังนั้น บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญ ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๒ ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ที่บัญญัติให้ผู้มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี หมายถึง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่าหนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร และให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว

(๒) ผู้มีสิทธิเสนอชื่อยกเว้นการเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อและมติในการให้ความเห็นชอบให้ยกเว้น

เมื่อพิจารณาบทเฉพาะกาลของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ตามมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการออกเสียง

ประชามติซึ่งบัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ อันเป็นบทบัญญัติที่มีถ้อยคำเดียวกับร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ... ตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๒ เดิมที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกร่างไว้สำหรับกรณีสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี แต่เมื่อต่อมามีผลการออกเสียงประชามติที่เห็นชอบให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของประชาชนดังปรากฏตามคำอธิบายประกอบคำถามของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติที่แจกจ่ายให้กับประชาชนผู้ออกเสียงประชามติซึ่งระบุว่า “... เพื่อให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะ ๕ ปี สมควรให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน ๕ ปี โดยกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล เพื่อให้การขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จและบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ขณะเดียวกันที่ประชุมร่วมกันจะได้ร่วมกันพิจารณาบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการยอมรับและการสนับสนุนการทำงานของผู้นำฝ่ายบริหารจากทุกฝ่าย” จึงมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า บทบัญญัติที่กำหนดให้เฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เป็นผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ เป็นการบัญญัติกฎหมายที่สามารถดำเนินการให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติอันจะทำให้เจตนารมณ์ของการออกเสียงประชามติที่เห็นชอบให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกสามารถบรรลุผลได้ หรือไม่

กระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ก่อนรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ บัญญัติว่า พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี

และให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ลงนามรับสนองพระบรมราชโองการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี แต่มีธรรมเนียมปฏิบัติเป็นหลักอยู่ว่าประธานสภาผู้แทนราษฎรกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งบุคคลที่มีเสียงข้างมากสนับสนุนในสภาผู้แทนราษฎร เพราะถ้าประธานสภาผู้แทนราษฎรกราบบังคมทูลพระมหากษัตริย์เพื่อทรงแต่งตั้งบุคคลที่ไม่มีเสียงข้างมากสนับสนุนในสภาผู้แทนราษฎร บุคคลผู้นั้นก็ไม่อาจบริหารราชการแผ่นดินให้เรียบร้อยไปได้ เพราะอาจถูกกลมตีไม่ไว้วางใจทันทีที่ได้รับการแต่งตั้ง หรือนายกรัฐมนตรีผู้นั้นไม่อาจเสนอร่างกฎหมายหรือของงบประมาณแผ่นดินมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารราชการแผ่นดินได้ อย่างไรก็ตามก็ดี นับตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มีผลใช้บังคับเป็นต้นมา มีบทบัญญัติกำหนดกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีที่ชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๐๒ และมาตรา ๒๐๓ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๒ และมาตรา ๑๗๓ บัญญัติไว้เป็นหลักการเดียวกันโดยกำหนดให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอชื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีโดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรรับรอง และให้สภาผู้แทนราษฎรพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก ในกรณีที่พ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้มาประชุมเป็นครั้งแรกแล้ว ไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดได้รับคะแนนเสียงเห็นชอบให้ได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ให้ประธานสภาผู้แทนราษฎรนำความขึ้นกราบบังคมทูลภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาดังกล่าวเพื่อทรงมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งบุคคลซึ่งได้รับคะแนนเสียงสูงสุดเป็นนายกรัฐมนตรี จึงเห็นได้ว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทั้งสองฉบับดังกล่าว กำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการเสนอและพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายในสี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก แต่ตามร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ทั้งบทถาวรและบทเฉพาะกาลไม่ได้กำหนดระยะเวลาในกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จ เหมือนกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยทั้งสองฉบับดังกล่าว สำหรับกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามบทเฉพาะกาลตามร่างมาตรา ๒๗๒ ของร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

พุทธศักราช ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ
เมื่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเสนอชื่อบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบัญชีรายชื่อ
ของพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวน
สมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร โดยมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรรับรองไม่น้อยกว่า
หนึ่งในสิบของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรแล้ว หากที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา
ไม่มีมติเห็นชอบแต่งตั้งบุคคลผู้ได้รับการเสนอชื่อให้เป็นนายกรัฐมนตรีด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของ
จำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา จึงเป็นกรณีไม่อาจแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ใน
บัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้และมีบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติเป็นข้อยกเว้น
ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด
เท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจาก
ผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ โดยให้ประธานรัฐสภาจัดให้มีการประชุมร่วมกัน
ของรัฐสภาโดยพลัน และในกรณีที่รัฐสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิก
ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภาให้ยกเว้นได้ให้ดำเนินการตามกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีต่อไป
โดยจะเสนอชื่อผู้อยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้หรือไม่ก็ได้

เห็นว่า บทบัญญัติที่กำหนดให้เฉพาะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเท่านั้นจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง
ของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เป็นผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้
รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้
เป็นการบัญญัติกฎหมายที่ทำให้กระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติอันจะทำให้
เจตนารมณ์ของการออกเสียงประชามติที่ต้องการให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณา
ให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภา
ชุดแรกไม่สามารถบรรลุผล กล่าวคือ ไม่ว่าด้วยเหตุใดหากมีกรณีที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เข้าชื่อกัน
หรือเข้าชื่อแต่มีจำนวนไม่ครบถ้วนตามที่รัฐธรรมนูญกำหนดก็จะไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการ
แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีตามบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญต่อไปได้ ซึ่งแตกต่างจากกระบวนการแต่งตั้ง
นายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ และรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ ที่มีบทบัญญัติกำหนดขั้นตอนและระยะเวลาในการเสนอ

และพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีให้แล้วเสร็จภายใน สี่สิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเรียกประชุมรัฐสภาเป็นครั้งแรก กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีต่อไปได้และระยะเวลาที่จะได้มาซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต้องล่าช้าออกไปนั้น จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อการบริหารราชการแผ่นดิน แม้ว่าร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง จะบัญญัติให้คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ใน วันก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้เป็นคณะรัฐมนตรีตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ จนกว่า คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่ภายหลังการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้จะเข้ารับหน้าที่ก็ตาม แต่คณะรัฐมนตรีที่บริหารราชการแผ่นดินอยู่ก่อนที่คณะรัฐมนตรีที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่นั้น มีอำนาจจำกัดในการบริหารราชการแผ่นดิน เนื่องจากไม่ใช่คณะรัฐมนตรีที่ได้แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ตามมาตรา ๑๖๒ จึงไม่อาจบริหารราชการแผ่นดินได้เหมือนกับคณะรัฐมนตรีที่ได้แถลงนโยบาย ต่อรัฐสภาแล้วตามมาตรา ๑๖๔ อีกทั้งยังมีปัญหาว่าคณะรัฐมนตรีที่ทำหน้าที่ตามบทเฉพาะกาล จะมีอำนาจในการเสนอกฎหมายได้หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกฎหมายที่มีความจำเป็นต่อการบริหาร ราชการแผ่นดิน เช่น พระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว การเสนอ ขอยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ นั้น มิใช่เป็นเรื่องการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี แต่เป็นเรื่องการขอยกเว้น หลักเกณฑ์การเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีซึ่งเป็นเรื่องที่สามารถเกิดขึ้นหลังจาก มีการเสนอชื่อบุคคลผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีโดยสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วแต่ไม่มี บุคคลใดได้รับคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา จึงเห็นควร ให้สมาชิกวุฒิสภาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาข้อขัดข้องกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตามกระบวนการ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรีต่อไปได้ โดยบัญญัติให้สมาชิกรัฐสภาจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิก รัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ แทนบทบัญญัติเดิม ซึ่งจะทำให้กระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีดำเนินการให้เป็นไปได้ในทางปฏิบัติอันจะทำให้เจตนารมณ์ ของการออกเสียงประชามติที่ต้องการให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคล ซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่มีรัฐสภาชุดแรกสามารถบรรลุผลได้

ส่วนร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ บัญญัติให้รัฐสภายกเว้น โดยต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภานั้น มิได้มีปัญหาความสอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติในประเด็นเพิ่มเติม แต่ประการใด

ดังนั้น ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช มาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติกำหนดให้ผู้มีสิทธิเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้ชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ จึงไม่สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ส่วนการยกเว้นโดยต้องมีมติด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภานั้นสอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติแล้ว

(๓) กำหนดเวลาและวันเริ่มนับเวลาตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง และวรรคสอง

ตามบทเฉพาะกาล ร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ บัญญัติว่า “ในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาภายหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘” นั้น เป็นบทบัญญัติที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงองค์กรผู้ที่มีอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี จากเดิมที่บทถาวรกำหนดให้เป็นอำนาจของสภาผู้แทนราษฎรเปลี่ยนมาเป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา โดยเป็นบทบัญญัติที่อยู่ในส่วนของบทเฉพาะกาล มีระยะเวลาใช้บังคับเป็นเวลาห้าปี นับแต่วันที่รัฐสภา หมายความว่า ภายในระยะเวลาห้าปีนับแต่วันที่รัฐสภา หากจะมีการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีก็ต้องเป็นอำนาจของที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ทุกครั้ง

สำหรับวันเริ่มนับระยะเวลาห้าปี คือ วันที่มีองค์ประกอบของรัฐสภาอย่างสมบูรณ์ ตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า รัฐสภาประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา และบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๘ บัญญัติให้ดำเนินการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ตามรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๖๗ (๑) (๒) (๓) และ (๔) มีผลใช้บังคับแล้ว และบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๖๙ (๑) (ค) (๓) และ (๔) บัญญัติให้คณะรักษาความสงบแห่งชาติคัดเลือกบุคคลจำนวนสองร้อยห้าสิบคน ให้แล้วเสร็จภายในสามวันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ และนำรายชื่อดังกล่าวขึ้นกราบบังคมทูลเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม แต่งตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เห็นว่า วันที่มีรัฐสภาตามบทเฉพาะกาล มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง จึงหมายถึงวันที่มีสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภาครบองค์ประกอบตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๙ วรรคหนึ่ง โดยสมบูรณ์ที่สามารถปฏิบัติหน้าที่ในฐานะรัฐสภาได้แล้ว ดังนั้น การพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีที่ต้องกระทำในที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาจึงเริ่มนับตั้งแต่วันที่ดังกล่าวเป็นต้นไปโดยมีกำหนดเวลาห้าปี

ดังนั้น บทเฉพาะกาล ร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติดังกล่าว จึงเป็นบทบัญญัติที่สอดคล้องด้วยผลการออกเสียงประชามติแล้ว

ตามบทเฉพาะกาลร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพื่อให้ สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ กำหนดว่า “ในวาระเริ่มแรก เมื่อมีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ แล้ว” มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการอนุญาตให้มีการพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๘ เป็น นายกรัฐมนตรีได้ ร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขนี้มีหลักการเดียวกับ ร่างมาตรา ๒๗๒ ที่เสนอให้ประชาชนออกเสียงประชามติให้ความเห็นชอบบทบัญญัติของมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง จึงเป็นการแก้ไขให้สอดคล้องกับมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่ว่า “ในวาระเริ่มแรก เมื่อมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมาตรา ๒๖๘ แล้ว” จึงหมายถึง การเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรี จากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ สามารถกระทำได้เฉพาะกระบวนการแต่งตั้ง นายกรัฐมนตรีในวาระเริ่มแรก หรือครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทเฉพาะกาล

ตามร่างมาตรา ๒๖๘ ครั้งเดียวเท่านั้น ไม่รวมถึงกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีในครั้งอื่นอีก แม้ว่าจะอยู่ในระยะเวลาห้าปีตามร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง ก็ตาม

ตามที่มีผลการออกเสียงประชามติที่เห็นชอบให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ของประชาชน ดังปรากฏตามคำอธิบายประกอบคำถามของสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่เสนอให้คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการออกเสียงประชามติที่แจกจ่ายให้กับประชาชนผู้ออกเสียงประชามติ ซึ่งระบุว่า “... เพื่อให้มีกลไกในการดูแลการปฏิรูปประเทศอย่างต่อเนื่องตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในช่วงเปลี่ยนผ่านระยะ ๕ ปี สมควรให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน ๕ ปี โดยกำหนดไว้ในบทเฉพาะกาล เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จและบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญบัญญัติอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน ขณะเดียวกันที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้พิจารณาบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี เพื่อให้เกิดการยอมรับและการสนับสนุนการทำงานของผู้นำฝ่ายบริหารจากทุกฝ่าย” เห็นว่า บทบัญญัติที่กำหนดให้การเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ สามารถกระทำได้เฉพาะกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีในวาระเริ่มแรก หรือครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทเฉพาะกาลตามร่างมาตรา ๒๖๘ ครั้งเดียวเท่านั้น ไม่รวมถึงกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีในครั้งอื่นอีก แม้ว่าจะอยู่ในระยะเวลาห้าปีร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง เป็นการบัญญัติกฎหมายที่ทำให้กระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีอาจมีปัญหาในทางปฏิบัติอันจะทำให้เจตนารมณ์ของการออกเสียงประชามติที่ต้องการให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีในระหว่างห้าปีแรกนับแต่วันที่รัฐสภาชุดแรกไม่สามารถบรรลุผล กล่าวคือ ในกรณีที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาได้ให้ความเห็นชอบบุคคลผู้ไม่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อของพรรคการเมืองตามมาตรา ๘๘ เป็นนายกรัฐมนตรีและมีการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว อาจถูกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร เข้าชื่อเสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไปเพื่อลงมติ

ไม่ไว้วางใจนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีทั้งคณะ และถูกลงมติไม่ไว้วางใจด้วยคะแนนเสียงมากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎรตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๕๑ มีผลให้นายกรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่ง หรืออาจมีเหตุอื่นตามบทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญที่ทำให้นายกรัฐมนตรีต้องพ้นจากตำแหน่ง เมื่อไม่อาจเข้าชื่อเพื่อขอยกเว้นไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาก็ไม่อาจพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลอื่นเป็นนายกรัฐมนตรีได้อีก จึงต้องเสนอขอความเห็นชอบผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้เท่านั้น หากที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาเห็นว่ายังไม่มีบุคคลใดมีความเหมาะสมที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน ๕ ปี เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จและบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ จึงมีมติให้ความเห็นชอบบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีนั้นด้วยคะแนนเสียงไม่มากกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของทั้งสองสภา ดังที่เคยได้พิจารณามาแล้วในกระบวนการพิจารณาแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีในคราวแรก ก็จะเกิดความเสียหายต่อการบริหารราชการแผ่นดิน นอกจากนี้แล้ว การที่บทบัญญัติของร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลซึ่งสมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีจากบุคคลผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ เท่านั้น ซึ่งเป็นการกำหนดบุคคลผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้พรรคละไม่เกินสามรายชื่อและต้องเป็นพรรคการเมืองที่มีสมาชิกได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่น้อยกว่าร้อยละห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ของสภาผู้แทนราษฎร จึงเป็นการกำหนดจำนวนตัวบุคคลผู้ที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไว้เพียงจำนวนน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๔๐ มาตรา ๒๐๑ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗๑ ซึ่งกำหนดว่า นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแต่พ้นจากสมาชิกภาพของสภาผู้แทนราษฎรชุดเดียวกัน และหากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้ตามมาตรา ๘๘ ดังกล่าวเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามที่จะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ที่ประชุมร่วมกันของรัฐสภา ก็ไม่สามารถพิจารณาให้ความเห็นชอบบุคคลผู้สมควรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีก็จะเกิด

ความเสียหายต่อการบริหารราชการแผ่นดินเช่นกัน ดังนั้น การกำหนดเวลาและวันเริ่มนับกำหนดเวลาตามร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่งและวรรคสอง ต้องสอดคล้องกันเพื่อให้ได้นายกรัฐมนตรีเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารราชการแผ่นดินในช่วงระยะเวลาเปลี่ยนผ่าน ๕ ปี เพื่อให้การขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ สำเร็จและบรรลุผลตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ และเจตนารมณ์ที่ร่างรัฐธรรมนูญกำหนดอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประเทศชาติและประชาชน

ดังนั้น บทเฉพาะกาล ร่างมาตรา ๒๗๒ วรรคสอง ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ที่กำหนดให้การเข้าชื่อเสนอต่อประธานรัฐสภาขอให้รัฐสภามีมติยกเว้นเพื่อไม่ต้องเสนอชื่อนายกรัฐมนตรีจากผู้มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองแจ้งไว้สามารถกระทำได้เฉพาะกระบวนการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีในวาระเริ่มแรก หรือครั้งแรกหลังจากการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามบทเฉพาะกาลตามร่างมาตรา ๒๖๘ ครั้งเดียวเท่านั้น เป็นการกำหนดเวลาและวันเริ่มนับกำหนดเวลาที่ไม่สอดคล้องกับร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ วรรคหนึ่ง จึงไม่ชอบด้วยผลการออกเสียงประชามติ

ด้วยเหตุผลที่ได้วินิจฉัยตามประเด็นที่ ๒ และประเด็นที่ ๓ ดังกล่าว ว่า ร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแก้ไขเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับผลการออกเสียงประชามติ ในประเด็นเพิ่มเติมในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ ไม่ชอบด้วยกับผลการออกเสียงประชามติ คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญจึงต้องแก้ไขตามที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยในส่วนที่เกี่ยวข้องในร่างรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๒ และคำปรารภต่อไป ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๑) พุทธศักราช ๒๕๕๘ มาตรา ๓๗/๑

นายปัญญา อุดชาชน

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ